

TRANSPARANTIE IN DE VEEHOUDERIJ

Informatie bij dossier voor docenten

<http://www.groenkennisnet.nl/dossiers/Pages/Transparantie-in-de-veehouderij.aspx>

Inleiding

'Het succes van de agro- & foodsector hangt onder af van het maatschappelijk draagvlak van de sector'. Dit wordt gesteld in de sectoragenda van [Agro & Food van 2011](http://edepot.wur.nl/171842) (<http://edepot.wur.nl/171842>). Verder hieruit: 'Voor de zogenaamde 'license to operate' van de sector is een open dialoog met de samenleving nodig. De sector is zich hier zeer van bewust, wil zich meer dan in het verleden pro-actief contact zoeken met de samenleving en committeert zich aan het verhogen van de transparantie'.

Met transparantie wordt bedoeld dat veehouders op de één of andere manier aan burgers inzichtelijk maken hoe zij hun dieren houden. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een website over het bedrijf, organiseren van open dagen of het ontvangen van schoolklassen.

Ter ondersteuning van deze transparantie-ambitie heeft LEI Wageningen UR in 2010 onderzocht onder welke voorwaarden meer veehouders inzichtelijker zullen maken hoe zij hun dieren houden en meer burgers zullen gaan kijken bij de veehouder om te zien hoe de dieren er worden gehouden. Naar aanleiding van genoemd onderzoek verscheen in 2011 het LEI-rapport '[Vee in zicht. Boeren en burgers over transparantie in de veehouderij](http://edepot.wur.nl/173495)' (<http://edepot.wur.nl/173495>).

Uit dit onderzoek blijkt onder andere dat veehouders veel behoefte hebben aan inspirerende voorbeelden van ondernemers die al aan transparantie doen. Daarom heeft het LEI in 2011 studenten van Communication & Multimedia Design (CMD) aan de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (NHL) begeleid bij het ontwikkelen van drie educatieve video's over transparantie in de veehouderij in het kader van het onderwijsproject '[Dierenwelzijn in beeld](http://edepot.wur.nl/202910)' (<http://edepot.wur.nl/202910>).

Doelgroep van deze video's zijn veehouders in opleiding op MBO-4 en HBO-nivo. Doel is om hen te enthousiasmeren en equiperen om later transparantie op of over het eigen bedrijf aan te bieden. Het Ontwikkelcentrum in Ede heeft bovendien lesmateriaal ontwikkeld bij deze drie video's, en is er een aantal overstijgende opdrachten ontwikkeld die het begrip transparantie in een brede perspectief plaatsen. Bovendien is deze docentenhandleiding gemaakt. Genoemde materialen zijn gebundeld in het onderwijsdossier '[Transparantie in de veehouderij](http://www.groenkennisnet.nl/dossiers/Pages/Transparantie-in-de-veehouderij.aspx)' (<http://www.groenkennisnet.nl/dossiers/Pages/Transparantie-in-de-veehouderij.aspx>).

Films in dossier

Het dossier bestaat uit drie films. In iedere film staat een andere tak van de veehouderij centraal: 1. de melkveehouderij, 2. de pluimveehouderij en 3. de varkenshouderij. In iedere film wordt een bepaalde focus extra belicht. Film 1 heeft specifieke aandacht voor waarom en hoe je aan transparantie kunt doen als ondernemer. Film 2 heeft aandacht voor de lastige kanten van transparantie voor de veehouder. En film 3 heeft specifieke aandacht voor hoe het aanbod zo aantrekkelijk mogelijk gemaakt kan worden zodat burgers er ook daadwerkelijk op afkomen.

Het bekijken van iedere film neemt ongeveer 10 minuten in beslag. De bijbehorende opdrachten kunnen worden uitgevoerd in een à anderhalf lesuren. Bij de overstijgende opdrachten hoort een stage-opdracht. De verwachte tijdsduur van de overstijgende opdrachten bedraagt ongeveer 5 à 6 lesuren.

De meeste opdrachten kunnen worden uitgevoerd worden in de setting van een klaslokaal met digibord of beamer. Voor een aantal opdrachten moeten de leerlingen contact opnemen met een boerenbedrijf. Ze moeten een boer interviewen. Dit wordt het liefst op locatie gedaan, maar kan eventueel telefonisch. In verband met mogelijke belasting van de bedrijven, kunt u eerst zelf contact opnemen met de bedrijven voor aanvullende informatie en met de vraag of zij openstaan voor contact met leerlingen.

Uitwerking opdrachten

Uitwerking opdrachten film [‘Een kijkje bij een transparante melkveehouder’](#)

1c.

- Burgers krijgen een positief beeld van de boerderij.
- ‘Bij dat wat je niet ziet, wordt vanzelf een verhaal bedacht.’
- De burgers raken anders de feeling met het boerenbedrijf kwijt.
- Kinderen weten niet meer waar de melk en het vlees vandaan komt.
- Inkomstensteun uit Brussel kan verloren gaan als de goodwill van de burgers minder wordt.

1d.

Er ontstaat meer begrip voor het boerenbedrijf. De burgers zullen zich positiever opstellen.

2a.

Eerste tak: de primaire productie. In het geval van boer Jacob is dat de melkproductie.

De tweede tak is de kaasproductie en het verkopen van kaas.

2b.

De tweede tak is vooral bedoeld om een gevoelswaarde van de burgers te vergroten. Het heeft iets authentieks, iets leuks om iets te kunnen kopen wat door het bedrijf gemaakt is. En daardoor zal de burger ook sneller geneigd zijn interesse voor de eerste tak op te brengen. Waarbij geldt: meer interesse = meer positief beeld.

3b.

- Schrijven in het dorpskrantje
- Folders
- Bord bij de weg zetten
- Een nieuwsbrief uitbrengen
- Gebruikmaken van social media

3c.

- Beleefboerderij
- Winkeltje
- Fietspad in de buurt
- Kinderfeestjes organiseren
- Zichtstallen
- Recreatie (boerengolf, terras, ijsverkoop)
- Excursie
- Kleuren, tekenen
- Dieren voeren

Uitwerking opdrachten film '[Transparantie in de pluimveehouderij](#)'

1b.

Bijvoorbeeld: Nota Dierenwelzijn 2007 (<http://edepot.wur.nl/118502>)

Bijvoorbeeld: Vee in Zicht (<http://edepot.wur.nl/173495>)

1c.

Transparantie: Inzichtelijk maken hoe veehouders hun dieren houden en burgers stimuleren om te gaan kijken bij een veehouder om dit te bekijken.

2a.

manieren	hygiënegevoeligheid (zeer groot/groot/ niet zo groot/klein)	mogelijke risico's
1. zichtstal achter glas	klein	Als deuren open staan en er direct contact is met de dieren kunnen dieren en mensen elkaar wel besmetten
2. varkens voeren	groot	Mensen en dieren kunnen elkaar besmetten
3. rondleiding verzorgen	groot	Mensen en dieren kunnen elkaar besmetten
4. speeltuin	klein	-
5. kaaswinkel	niet zo groot	-
6. vitrinekast	klein	-
7. kinderfeestjes	groot	Mensen en dieren kunnen elkaar besmetten

2b.

hygiënesluis, overalls aan

2c.

Zie

http://www.educatiefplatteland.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=305&Itemid=130

Hierop is aan te klikken:

Lijst met meest gesignaleerde risico's op educatie- en bezoekboerderijen

<http://www.educatiefplatteland.nl/data/Lijst%20met%20grootste%20risico.pdf>

3a.

Voordelen:

- 24 uur per dag open
- hygiënisch
- de boer is geen extra tijd kwijt

Nadelen:

Geen mondeling toelichting op (kritische) vragen, bijvoorbeeld:

- Hoe weet ik of het altijd zo loopt hier?
- Er zijn veel te veel kippen
- Maak je de werkelijkheid niet mooier dan die is?

6.

Neem eerst contact op met het bedrijf dat de leerling wil bezoeken, om te vragen of zij openstaan voor contact.

Uitwerking opdrachten film '[Transparantie in de varkenshouderij](#)'

1. Delen van het varken	afkomstig van
1. Speklapje	buik
2. Varkenshaas	lende
3. Ribkarbonade	ribben
4. Schnitzel	ham of bil
5. Rollade	diverse plaatsen
6. Bacon	rug, schouder, flank, lende

3a.

- Bereid zijn scharrelvlees of biologisch vlees in plaats van 'gewoon, goedkoop' vlees te eten.
- Haar ervaring onder de aandacht brengen bij anderen.

4a.

- Beleefboerderij
- Winkeltje
- Fietspad in de buurt
- Kinderfeestjes organiseren
- Zichtstallen
- Recreatie (boerengolf, terras, ijsverkoop)
- Excursie / rondleidingen
- Kleuren, tekenen
- Dieren voeren
- Bedrijfsfilm
- Vitrinekast inrichten
- Boerengolf

Uitwerking algemene opdrachten

1a.

Door burgers meer inzicht te geven in wat er zich op een bedrijf afspeelt, wordt de kans groter dat burgers mogelijke vooroordelen bijstellen over de productie en het welzijn van dieren. De goodwill van de burger, ook nodig voor subsidie, wordt groter. Bovendien krijgt het boerenbedrijf door transparantie meer tijd en aandacht. Ook kinderen krijgen een realistischer beeld over het boerenbedrijf.

1b.

Meer transparantie leidt tot goodwill onder burgers. En dit kan bijvoorbeeld weer leiden tot verlenging van Europese subsidies. Daarnaast kan de boer uit nevenactiviteiten die gepaard gaan met transparantie (bijvoorbeeld het winkeltje bij de boerderij) inkomen genereren.

1c.

Bijvoorbeeld ja: de reden om aan transparantie te doen heeft uiteindelijk economische redenen voor de boer.

Bijvoorbeeld nee: de boer heeft hart voor zijn zaak en wil burgers graag vanuit idealistische redenen bekend maken met het boerenbedrijf.

3a.

Huis-aan-huisfolders, website, artikel in een krant, folders op school, open dagen organiseren, twitter, facebook, verzamelsites waarop transparante bedrijven te vinden zijn, gast zijn op regionale radio of tv, enz.

3b.

Afhankelijk van situatie van de boer.

4a.

Aanmelding, registratie, bedrijfsbeoordeling

4b.

Mondelinge communicatie, kunnen plannen en organiseren, vakkennis, integriteit, om kunnen gaan met verschillende groepen mensen (zie <http://www.educatiefplatteland.nl/data/Handboek.pdf>).

